

БЕЛАРУСКИ ШЛЯХ

Рэдакцыя: Нова-Серыхувал-28
Адміністрацыя: Захароўшан
«Юбілейны Дом».

Цана
асобн. нум. 13 к.

Надпіска: з дастаўкай да дому ў Мін-
ску па 1 месяці 3 руб.

Цана абвестак:
за верш пятагу на 1-й страі 1 руб.
на апошняй — 50 к п

Штодзенная грамадзка-палітычная газэта.

Менск. Серада 10 ліжня 1918 г.

Год I

АБВЕСТКІ.

Усе рэзнікі павінны ў меісцох прадажы павесіць вы-
і з нямецкімі і расійскім напіс. Кожны рэзнік па-
і заявіць На сваёй крамы купляючы мяса ў гарадзкой
і.

Вывескі трэбг адтрымаць да серады 10 ліжня на бойні
Менск, 9 ліжня 1918.

Нямецкі Градоначальнік.

Усе рэстараны і сталовкі, якія атрымліваюць прадукты
харчавога аддзела Градоначальства, павінны вазуляць
атрэбаванні на аўторкам ад 10—12 ч. у дзень, у другія
запатрэбаванні прыймацца ні будуць.

З запатрэбаваннямі на цукер трэба, як і дагэтуль,
ертацца ў харчавы камітэт, а ні ў градоначальство.
Менск, 9 ліжня 1918 г.

Нямецкі Градоначальнік

Будоўніцкі аддзел Мясняй Мясняй Управы, з мэт пад-
і пацярпеўшаму ад вайны насяленню, распрадае улась-
ам майстэр: яу, хвабрык, заводау, кааператывау і іншым
рэбіцелям для уласных патрэб розны жалезны і будоў-
ні матэрыял.

На рэч пакупкі павінна быць падана ў Будоўніцкі Ад-
ел Управы пісьменная заява с паказаннем прапанованай
ны за купляемае і дзеля якой патрэбнасьці гэта самае
няецца. Прыем заяваў што дня ад 12 да 3 гадзіны ў
дзень.

Агляд рэчэй на прадажу на складзе пры Управе на
аускай вуліцы і на складзе пры парку конна жалезнай
рогі.

Член Управы

Інжэнэр Э. Цыцінскі.

Загадч. скл. С. А. Усцьдніовіч.

№ 1630/7850.

Менск 10. VII.

Атэстат сьпеласьці.

Беларуская Рада, выбранная
беларускім конгрэсам, цэнтр-
бы патрыярх паміж усімі
цыянальнымі Радамі быўшав-
ш.

Украінская, каўказская, эс-
ніская, латынкая і ўсе другія
з выключэньнем яны былі, кон-
най свой кароткі век. Адна-
аруская перамагла ўсіх сва-
таварышоў. Ёна яна заўсё-
а стаяла на дзяржаўным
універсальным, даконе да
еларусі і нацыянальным інтэ-
сы стаялі вышэй партыйных
раграм. У апошнюю мінуту
се варожыя між сабой парты-
ады рабілі адныя дружыны бе-
арускі фронт. Мудрасьць бе-
арускага народу адбілася і
аго прадстаўніцтва — Радзе.

Можа Рада ішчэ і слабая і
азыцця яе палітычна-міжна-
адная ні цвёрдая, але яна
ожа сьмела глядзень у вочы
еларускаму народу. Яна су-
арынтэт народу беларускага
анасла і ахрыпіла да сьго-
днішняга дня, і перадаць да-
ер'е народа Западаучай

Радзе ў восні.

Калі Беларусь і яе Рада
ішчэ ні выйгралі, то за тое
аны ішчэ ні праігралі і ні па-
губілі народных правоў.

У ліпні будзе 1 год жыцця,
юбілей нацыянальнага беларус-
кага цэнтру. У ліпні быў вы-
браны нацыянальны камітэт, і
прыметвеннасьць перадавацца
з рук у рукі, ад нацыяналь-
нага камітэту Вялікай бе-
ларускай радзе, потым ўсебел-
арускаму конгрэсу, а насля
Радзе Беларускай Рэчы паспа-
літаў.

Першая сасія Рады закон-
чыцца, яна павінна вярнуць
супэрэнтэт народу, каб ен
выбраў Западаучую Раду.

Пасля Рады першай сасіі
былі першымі казаямі нацыя-
нальнай еднасьці і прабуджэ-
ня. Яны зрабілі вялікую працу
паміж беларусамі-салдатамі, на
вёсках, мястэчках, месцах, шко-
лах. Іх разганялі і арышто-
вывалі большэвікі. Але нацыя-
нальную працу яны ні спынілі
ні на адну секунду. Яны ж
абаранілі і зававалі нашу
беларускую сталіцу Менск ад па-

ромау большэвіцкага адступлен-
ня. Беларускія дружыны ў
Вітэбску сталі на ахрану яго
калі большэвікі маніліся адсту-
паць. Пачуцце нацыянальнай
самаахраны і еднасьці ў бе-
ларусаў вытрымала ўсе экза-
мены, і можа ўжо гісторыя вы-
даць нам атэстат грамадзян-
скай сьпеласьці.

Габінэт Р. Сірмунта.

Новаму габінэту даюцца
цяжкія заданні. Уцвярдзіць
міжнароднае становішча Бе-
ларускай Дзяржавы, злучыць у
у адно цэлае пішчасную нашу
Бацькаўшчыну збурэнную вай-
ной і парваную на 4 часткі.

Трэба падняць аўтарытэт-
насьць беларускага міністар-
ства, сабраць усе жывыя сілы
ні толькі беларусоў, але ўсіх
грамадзян нашай зямлі, каб
зрабіць мудрае ўстройство і
арганізаваць красную гаспа-
дарку каб формы жыцця па-
магаці высокаму росквіту куль-
туры ўсяго краю і беларускай
нацыянальнай ідэі. Трэба пры-
гатаваць с помоччу спецыя-
лістаў праекты ўсіх законаў,
і слаўнаго — зямельнай рэальнай
эўрапейскай рэформы.

Усе беларусы будуць шчыра
дапамагаць новаму габінэту
у яго аднаведнай працы.

Агульныя весткі.

ШТОКГОЛЬМ. Аб марскім
лётчыку капітане Крокштэдт,
падняўшымся разам з баронам
Цэбарстрэмам, дзеля палету
праз Аалтыйскае мора на апа-
ране, зробленым у шведскай
авіяцыйнай майстэрні, ўжо не-
колькі дзён німа цяжкіх ве-
стак. Аддзельныя часткі сама-
лёту знойдзены каля Аляндскіх
Вьспаў. Дзеля гэтаго можна
быць пэўным, што абодва ля-
туны пацярпелі катастрофу.
Цэбарстрэм быў першым ля-
туном Швэцыі, Крокштэдт —
самым выдаючымся марскім
лётчыком.

МАСКВА 7 гл. «Волиф».
Фракцыя левых соцыялістаў-
рэвалюцыянераў прызналася ў
учасьці ў забіўстве нямецкаго

пасла гр. Мірбаха.

Іх прадстаўнікі, зачыненыя
у тэатры былі арыштованы. У
розных пунктах горада пача-
ліся спатычкі контр-рэвалюцы-
янераў, проці большэвікоў. Да
гэтаго часу перавага здаецца
на старане большэвікоў.

«Dz. Minski».

ЖЭНЭВА. Дэлегаты хаўрус-
ніцкай канфэрэнцыі ў Лёнда-
ні аднагалосна прынялі рэ-
шэньне ў карысьць будоўлі ту-
нэля пад Ламаншскім каналам.
Газэта «Дэйлі Кронікл», даў-
шая гэтую вестку, выказыва-
ецца за прыступленьне да ра-
боты зпраж-жа.

Весткі з Расіі.

Сыбір. У той час, як Рэйтэр
паведамляе з Іркуцку, што
чэхо-славакі разбілі большэві-
коў ў захадзе ад Іркуцку і
выгналі іх з Ніжне-Удзінску,
Тулуна, да усходу ад Бай-
кальскаго возера і што боль-
шэвікі пакідаюць Іркуцк, «Ві-
нэр Таблет» паведамляе аб
усе больш крытычным стано-
вішчы чэха-славакаў у Сыбіры
Яны ўжо пацярпелі некалькі
вельмі сур'езных неудахаў ў
баях проці чэха-славакоў асо-
бна актыўна выступілі аўстро-
венгерскія ваенна-пазонныя, ар-
ганізаваўшы самаістныя фор-
мацыі з мэтай самаабароны.
«Локаль апэйгэр» прыводзіць
паведамленьне з Швэйцарыі,
што Гэрманія патрэбавала ні
толькі разброеньня, але так-са-
ма і выдачы чэха-славацкіх
войск. Большэвіцкі ўрад пры-
наў гэта вымаганьне

БЭРЛІН, 6/VII. Як паве-
дамляе нямецкая газэта «Норд-
дэйчэ Альгеймэйнэ Цейтунг»,
вось якія прамысловыя прад-
прыяцці «нацыяналізаваны»
дзяржавай. Вугальныя копі,
жалезныя, медныя, палітына-
выя, сярэбраныя, алаваныя,
цынковыя, азбэставыя і соли-
чныя руднікі, машыныя хваб-
рыкі і тэхнічныя майстэрні,
тэкстыль і электра-хімічныя
прадпрыяцці, мясцілі і ін-
шыя хвабрыкі абрабляючыя
дрэва, табачныя хвабрыкі,
шкляныя і керамічныя заводы,

млыны, скурачныя і цэментовыя
заводы, газавыя заводы, трам-
вай, капалізацыі і прыватныя
жалезныя дарогі і нарэшці
ўсе другія влікія і сярэднія
хвабрыкі і прадпрыяцці, ма-
ючыя значэньне для дзяржавы.
Адначасова народны камісар
па таргоўлі і прамысловасьці
папамінае аб цыркуляры, што
ўся жалезная таргоўля моно-
полізаваца.

БЭРЛІН, 6/VII. Кіеўская
еўрэйская народная газэта па-
ведамляе, што место Баку ак-
ружаны горцамі, і што армяне
зварнуліся да германскіх улась-
цей с просьбамі а помачы і
заняці места.

Пажар у Адэсі. На хвабры-
цы самалётаў быў пажар, пры-
чым агнём знішчана шмат
апаратаў.

Сучасная вайна і адраджэньне пад'ярэмных Народаў у Расіі.

Ужо некалькі дзесяткаў га-
доў як пад'ярэмныя народы
Расіі пачалі змагацца з асі-
міляцый і сьвядома выяўляць
сваё нацыянальнае «я», сваю
самабытнасьць.

У гэтым кірунку ім сьста-
матычна перашкаджалі з двух
старон: крайне правыя (імпа-
рыялісты) і крайне левыя (ін-
тэрнацыяналісты).

— Моц дзяржавы існуе ў
цэсьнім і гвалтоўна дысплі-
раваным злучэньні ўсіх народ-
насьцяў, паселяючых імперыю.
Дзеля гэтаго трэба як найбо-
лей звужаць рамкі іх асобі-
стых праў, у якой бы сабе
ні было прадуктыўнасьці, — як
культурнай, так-сама і экана-
мічнай. Усё павінна выходзіць
с-пад агульна імперскай мар-
кі.

Гэта гаварылі імперыялі-
сты.

— Чым меней будзе лік
парадаў на зямлі, тым бліжэй
будзем стаяць да ўсесьветнаго
соцыялізму і гэтым самым
падблжыцца да жыцця ідэя
інтэрнацыяналізму, жыццёвы
добрабыт ўсіх народаў.

Гэта гаварылі сацыялісты-інтэрнацыяналісты.

Вось на гэтым пункце крайне праціўныя у поглядах партыі дзіўна сходзіліся і сходзіцца, разам шкодзячы у працяг некалькі дзесяткаў гадоў, якой бы сабе ні было, рвуцься выяўляць у розных формах сваю індывідуальнасць нацыі.

Гэтыя пад'ярэмныя нацыі у Расіі дзеліцца на славянскія (як украінцы, беларусы, паліякі), дзе культуры з пануючай вялікарускай нацыі блізкія і часам нават перамяшаныя, і ніславянскія (каўказскія народы, крымскія, сьбірскія, Фінляндзія, Ліфляндзія, жыды, літвіны і інш.), дзе мовы, культуры і гістарычныя традыцыі вельмі розныя.

Дзякуючы розным простым (як забароненне школ, друку і г. д.) і пачочным (як розныя эканамічныя забароны і рэпрэсіі, ніпрывініцы у розных дзяржаўных установах і др.—тэндэнцыі «да пірускіх») націскам, ад асыміляцыі пацярпелі ўсе народнасці Расіі.

Большы працэнт, разумеюцца, у гэтым кірунку падае на вялікарускіх «сваякоў», як Беларусь, Украіну і Польшчу, да якіх расійскі ўрад с тэндэнцыі «крэўнасці» заўсёды аднасіўся больш строга, як да другіх нацый, дзеля найхутэйшага зліцця «в рускомъ морѣ».

Разумеюцца, што гэтыя жыццёвыя варункі над такім сьстэматычным напорам расійскага праэмеру стараннага патрыятызму мелі свой уплыў на вышэй паманеныя нацыі.

На рэках Вавілоу.

(успаміні ўцекача)
ХІІ*).

Клікала я прыцяла маіх,—
Яны ашукалі мяне.

(Пач. Ерэмій, I 19).

Бачылі гэта нашы людзі і горка ставаліся ў іх на душы, але ўсёжкі ні трапілі надаеі што «братскі» народ, апошніца, але і гэта надзея сора рухнула. Надыйшла весна і пачаў у жыцце правадзіцца дэкрэт «зямля ўсім тым, хто на ёй сам будзе працаваць». Нашы селяне перастрашаныя лгарскімі весткамі, якія носіцца па Расіі аб нямецкіх «здымаках» над нашым краем, думалі так сама скарыстаць з гэтага дэкрэту і дастаўшы па куску зямлі пазавуць астацца у «братскай» Расіі. Толькі і тут чакаў іх вялікі смутак. Вясковыя селяне—расійцы—і слухаць ні хацелі, каб уцекачоў надзялілі зямлёй. Ды і гдзеж надзеліваць зямлёй нашых людзей, калі нават абшчаша, каторае «мело» многа маёнткаў ані пядзі ніуступало з іх суседняму, хоць тое «ні мело» нават і трох дзісятніц панскай зямлі, якой бы магло пацы-

* Гл. №№ 73, 75, 78 84 і 85.

У кожнай вытварыліся дзве партыі «за» і «проці» расійскай асыміляцыі. Партыі гэтыя влілі пастаянную барацьбу паміж сабою. Нацыяналісты называлі асымілятароў адраіцамі свайго народу, рабамі чужой волі. Асымілятары называлі нацыяналістаў адсталымі ад агульна чалавечых сацыяльных ідэй, шовіністамі.

Але жыццёвая праўда была за лепшымі прадстаўнікамі кожнай з такіх нацый, у якіх нацыяналізм быў ні шовіністычна—чорнаспецным, але ідэёвым, дзе выяўленне індывідуальнасці і асобнасці кожнай нацыі лічылася адным з найпатрабнейшых здабыткаў агульнага чалавечства, які ні толькі ні шкодзіць але—наадварот—памагае сацыяльным ідэям усяго сьвету.

Гэта самая чыстая нацыянальная ідэя ярка і значна выбухла за час цяперашняй вялікай вайны.

Сучасная вайна зпаменуе сабою іменна адраджэнне пад'ярэмных малых народнасцей. Воля і ласу выйшло так, што гэтая вайна пмат ім памагла у напярэма самаістнасці.

Па ўсёй быўшай Расійскай Імпэрыі мы бачым выступленні на арэну дзяржаўнага нізалежнага да Расіі жыцця кожнага з вышэйпаманеных народаў.

Праўда пасьля, перавароту у Расіі сацыяльных гуртоўшчыкі розных народаў пад'ярлык адзінаццільнай вялікай махіны стараліся шкодзіць адраджэнцам галовы свае падніць. Пацянаючы ад Керэнскага і кан-

рыць свае паласы. Гэтыя варункі застаўлялі нашых людзей ўсе свае думкі зьвертаць ў старану роднага краю. Нікому ні хацелася брацца за працу ці распачынаць які нібудзь інтэрас. Кожны чакаў толькі той гадзіны, каб як хутчэй паехаць дамоў і кожная вестачка з роднага краю маланкай абегала нашых гартнікаў. Тугу па родным краем ні маглі зглушыць фалшаваныя страхі аб тых «антыдэмакратычных» парадках якія завялі немцы у нас. Кожны як мага пачаў збіраць грошы на дарогу і на тое каб пасьля там, у родным краі, мець на адбудаўненне сваёй знішчанага гаспадаркі. Тыя, хто меў болі адвагі і троху грошы, пачалі рызыкаваць прабрацца дамоў і ўжо перад Вялікаднем па новаму стылю выехала цэлая партыя.

На іх усе глядзелі як на дзіва і прасілі пісаць як можна часцей праве чуць ні с кожнай станцыі. Нікаторыя з іх шчыра споўнілі гэту просьбу і сора пачалі прыходзіць весткі, каторыя і страшны і разам падавалі надзею, што ўсёжкі як-так заехаць у род-

чаючы большавікамі, шмат крыві лілося дзеля гэтага, але, жыццё ідзёў сваім пучём, і, наперакор розным тормазам, малыя народнасці адбудоваюцца, прада у іх кініць, як пасьля пажару. Да пачатковай работы далучаюцца розныя палітычныя, эканамічныя і культурныя сілы і творыцца новае жыццё.

І вось адраджэнне народнасцей Расіі—самыя лепшыя трафёі сучаснай вялікай вайны.

Я—р.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Захват цэргівоу. Консысторыя адтрымала афіцыйныя весткі, што у мястэчках Своятычы і Ствалоўчы, Новагрудскага павету, каталікамі самачынна захоплены два праваслаўныя храмы—і перароблены у касцёлы.

Проціу полонізацыі. Сьв. Мікалаеўскае епархіяльнае брацтва мае пачаць больш актыўную працу проціу ўсе ўзмацоўваючэйся, па яго весткам і даным, полонізатарскай прапаганды. З гэтай мэтай сягоння, 10 ліпеня, склікаецца агульны сход членаў брацтва.

У земстве. На 25-ае ліпеня назначэно першае сабрание губэрнскага земкамітэту па адной асьвеце, прычым адным с першых заданняў камітэту будзе апрацоўка становішча а паветовых камітэтах па народнай асьвеце.

Падмога інвалідам. 7-м чарговым земскім сходам асгна-

вану 3,000 руб. на выдачу пасобій ваякам інвалідам дзеля абучэння рамеслам, сельскай гаспадарцы, коопэрацыі і г. д. Цяпер адчынены прыём заяваў аб гэтых падмогах земскай управы.

Школьная сець. Паведаў вестак губэрнскага земства, у Менскай губэрні, сільна пацярапейшай ад вайны, у некаторых паветах, як Бабуіскі напрыклад, калі з боку нямецкіх уласцей будзе выказана згода на адчыненне ўсіх новых школ, намечаных павятовай управы, школьная сець 1918 г. будзе амаль зусім закончэна.

Масноўскія цэны. Прыехаўшыя з Масквы пасажыры перадаюць аб казачных цэнах на рэчы першай патрэбнасці хлеб—10 руб. фунт, лукер—22 р. ф., мяса—10 р. фунт.

Хлеб у працяг першай паловы бягучага тыдня, пачынаючы ад панядзелка, (на запасныя бонны) выдаецца па 1 1/4 на порцыю, у працяг другой паловы тыдня, пачынаючы ад чацьверга,—па 1 фунту на порцыю.

В. Грыневіч.

Афіцыйнае паведамленне нямецкага вярхоўнага камандавання за 8 ліпеня 1918 року.

Захадні тэатр вайны.

Група арміі Іронпринца Рупрэхта.

Артилерийская дэвільскае ажывілася у вочары. Яна прынімала часамі вялікую сілу у ночы на абодвух берагах рэкі Ліс каля капала Ла—Басэ і на Сомме. Варожая дэвільскае разведчыкаў. Сільныя варожыя націскі калі Мэр-рыс і паўднёвей р. Ліс акончыліся нідачна.

Група арміі Германскага Іронпринца.

Захадней Шато—Тьерры прадаўжаўся сільны агонь бой. Варожыя атакі па участках Кліньон і паўднёва-захадней Рэймса былі адбіты.

Летэнант Білліс меў сваю 22 перамогу у паветры.

Першы Генэрал-кватэрмэйстар Людэндорф.

Маленькі фэльетон.

Старыя сельскія совдэпы у Расіі дэкрэтам Леніна замяняюцца з новымі беззямельных селян.

(З гавт.)

«Мы, Вялікі Ленін I і 2 Ульяну,
Мы, Ільяні ніпарушым, гэтман партызанаў,
Кунге латышскіх кондотыраў і матроскіх банд,
Страх на правых ўсіх эс-эраў, большавіцкіх гранд;
Мы, «всёй»... Масквы «владыка», у совнаркоме Першы,
Аб'яўляем Нашу волю і жывым і ўмершым:
Наш парадак палітычны,—кажэ так рабіць
Час цяпер камуністычны, трэба ўсё дзяліць.
І аднак, хоць гэта прыкра, мусім Мы прызнаць
Саботажнікаў Нам цяжка ўсіх перамагаць.
Хто ні знае што ў Расіі аж залішне грунтаў,
Што селяне ўсе павінны ўзбагацець ад бунтаў,
А глядзіце—беззямельных скрозь па вёсках цма.
Як жа так што ёсць зямліца і, ізноў, німа?
Ні іначэй што кадэты і зямлю падбілі,
Скараціцца ёй, зьменьшыцца хітра ўгаварылі.
Тут віна старых совдэпаў, трэба іх зьмяніць,
Вот прыклад Наш: беззямельных у Рады пасадыць.
А для іх наказ найстрожшы: Як зямля з нас хлусіць
І ні хочэ Нам скарыцца, дык яе... прымусіць
Дзе загон знарок звужэе,—трэба пакараць:
Расцягнуць яго у двое—тады будзе знаць!
За адпорнасць, ніслухмянасць батагоў даць дзесяць,
Калі ж гэта ні паможа,—асудзіць! павесіць!»

(Дэкрэт С. Н. К. «Известія» № 1234567890.)

сьпісау Сальвэс.

што налегавыя ад 1-го ліпеня за другое палугодзіе паступленні у кассу запаздалі, прычым познай разсылкі аб ватэліям налоговых лістоў.

Мескія працэнтныя аб'явіцы на 2,500,000 руб. шэсьці працэнтныя будуць выпушчаны у хуткім часе.

Гэта—адна з найвялікшых мерапрыяццяў магістрату дзеля папраўкі папсутых фінансавых спраў.

Пэнсіі. У афіцэрскае бюр (Петрапаулоўская, 50) запрашаюцца з дакумэнтамі дзеля адтрымання пэнсіі адстаўны афіцэры, ваенныя, чыноўнікі, ваенныя лекары і члены і сямействаў, адтрымаўшыя пэнсію с казначэйства, а таксама члены сямействаў такіх ж чыноў прэбываючых у палоні.

Вольная Беларусь № 25 вышоу 6-го ліпеня. Зьмест №: Д краевае інтэлігэнцыі, стацыя К. Шафнагэля; Нашы месці гістарычныя нарысы Я. Л. Апаведанне без назвы, апавяданне Я. Л.; вершы, хроніка і інш. Цана асобнага №—30 к.

Рэдактар А. Прушынскі.

Выдавецтва «Т-во Заранка».